ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.7.2021
COM(2021) 427 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟ 2020

{SWD(2021) 209 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή 2
2. Επιχειρησιακό πλαίσιο 3
3. Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί και σημαντικές πράξεις του προϋπολογισμού το 2020 3
   3.1. Οικονομική κατάσταση του ΤΕΕΤΣΕ την 31η Δεκεμβρίου 2020 4
   3.2. Πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ 4
   3.3. Τροφοδότηση του ΤΕΕΤΣΕ 5
   3.4. Καταπτώσεις και χρήση της εγγύησης της ΕΕ 5
4. Διαχείριση του ΤΕΕΤΣΕ το 2020 6
   4.1. Δημοσιονομική διαχείριση 6
   4.2. Εξελίξεις στην αγορά το 2020 6
   4.3. Σύνθεση και βασικά χαρακτηριστικά κινδύνου του χαρτοφυλακίου 7
   4.4. Απόδοση 7
5. Αξιολόγηση της επάρκειας του ποσού-στόχου και του επιπέδου κεφαλαίων του ΤΕΕΤΣΕ 8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων (στο εξής: κανονισμός ΕΤΣΕ) ιδρύθηκε το ταμείο εγγυήσεων του ΕΤΣΕ, του οποίου τους πόρους πρόκειται να διαχειρίζεται η Επιτροπή[1].

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, ο κανονισμός ΕΤΣΕ τροποποιήθηκε περαιτέρω ώστε να παραταθεί η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων και να εισαχθεί μια σειρά τεχνικών βελτιώσεων για το εν λόγω Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών[2] (στο εξής: τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0). Η τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0 αύξησε, μεταξύ άλλων, το ύψος της εγγύησης της ΕΕ και προσάρμοσε το ποσό-στόχο για την τροφοδότηση του Ταμείου. Στις 22 Ιουλίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) υπέγραψαν τη συμφωνία σχετικά με τη διαχείριση του ΕΤΣΕ και τη χορήγηση της εγγύησης της ΕΕ (στο εξής: συμφωνία ΕΤΣΕ)[3].

Το άρθρο 16 παράγραφος 6 του κανονισμού ΕΤΣΕ προβλέπει ότι η Επιτροπή υποβάλλει, έως την 31η Μαΐου κάθε έτους, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στο Ελεγκτικό Συνέδριο ετήσια έκθεση[4] σχετικά με τη διαχείριση του ταμείου εγγυήσεων του ΕΤΣΕ (στο εξής: ΤΕΕΤΣΕ) κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της επάρκειας του ποσού-στόχου, του επιπέδου κεφαλαίων του ΤΕΕΤΣΕ και της πιθανής ανάγκης τροφοδότησής του. Η εν λόγω ετήσια έκθεση περιγράφει την χρηματοοικονομική κατάσταση του ΤΕΕΤΣΕ στο τέλος του προηγούμενου ημερολογιακού έτους, τις χρηματοοικονομικές ροές κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους καθώς και κατάλογο των σημαντικών συναλλαγών και οποιωνδήποτε σχετικών πληροφοριών για τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς. Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες σχετικά με την οικονομική διαχείριση, τις επιδόσεις και τον κίνδυνο για το ΤΕΕΤΣΕ στο τέλος του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

Ο δημοσιονομικός κανονισμός 2018/1046[5] θέσπισε το κοινό ταμείο προβλέψεων (ΚΤΠ) για την τήρηση των προβλέψεων που προορίζονται για την κάλυψη των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από δημοσιονομικές εγγυήσεις και προγράμματα χρηματοδοτικής συνδρομής από την ημερομηνία εφαρμογής του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027[6] και έπειτα. Οι εν λόγω διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2021, ημερομηνία από την οποία το Ταμείο Εγγυήσεων του ΕΤΣΕ αποτελεί χωριστή συνιστώσα εντός του ΚΤΠ.

---

[1] Για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (κανονισμός ΕΤΣΕ). ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1.

[2] ΕΕ L 345 της 27.12.2017, σ. 34.

[3] Η συμφωνία ΕΤΣΕ τροποποιήθηκε και επαναδιατυπώθηκε αργότερα, ειδικότερα στις 21 Ιουλίου 2016, στις 21 Νοεμβρίου 2017, στις 9 Μαρτίου 2018, στις 20 Δεκεμβρίου 2018, στις 27 Μαρτίου 2020 και στις 27 Απριλίου 2020.

[4] Η παρούσα έκθεση είναι η έκτη έκθεση για το ΤΕΕΤΣΕ. Για τις προηγούμενες εκθέσεις, βλ. COM(2016)353 final, COM(2017)326 final, COM(2018)345 final, COM(2019)244 final και COM(2020)385 final.

[5] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1 (δημοσιονομικός κανονισμός).

[6] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027, ΕΕ L 433Ι της 22.12.2020.

2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η εγγύηση της ΕΕ[7] καλύπτει χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες:

- υπογράφεται από την ΕΤΕπ στο κύριο μέρος του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία, και·
- υπογράφεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ και του υποσκέλους επενδύσεων κεφαλαίων για τις ΜΜΕ / επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία.

Μέρος του συνόλου των πράξεων του ΕΤΣΕ καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ, ενώ ένα άλλο μέρος γίνεται με ανάληψη του κινδύνου από την ίδια την ΕΤΕπ[8].

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού ΕΤΣΕ, το ΤΕΕΤΣΕ αποτελεί αποθεματικό ρευστότητας από το οποίο η ΕΤΕπ πληρώνεται σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συμφωνία ΕΤΣΕ μεταξύ της ΕΕ και της ΕΤΕπ, οι καταπτώσεις εγγυήσεων πληρώνονται από το ΤΕΕΤΣΕ εάν το ύψος τους υπερβαίνει τα κεφάλαια που έχει στη διάθεσή της η ΕΤΕπ στον λογαριασμό ΕΤΣΕ. Ο λογαριασμός ΕΤΣΕ, τον οποίο διαχειρίζεται η ΕΤΕπ, έχει συσταθεί για την είσπραξη των εσόδων της ΕΕ και των ανακτηθέντων ποσών που προέρχονται από πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ, καθώς και, στο μέτρο που το επιτρέπει το διαθέσιμο υπόλοιπο, για την πληρωμή των περιπτώσεων κατάπτωσης της εγγύησης της ΕΕ.

Το ΤΕΕΤΣΕ τροφοδοτείται σταδιακά, αλλά η τροφοδότηση αυτή θα παύσει το 2022. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4, οι πόροι του ΤΕΕΤΣΕ τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής και επενδύονται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και βάσει των ενδεδειγμένων κανόνων προληπτικής εποπτείας.

Η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ είναι υπεύθυνα για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση του κινδύνου των επιμέρους πράξεων που υποστηρίζονται από την εγγύηση της ΕΕ και για την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού ΕΤΣΕ. Βάσει των σχετικών εκθέσεων και στηριζόμενη σε συνεκτικές και συνετές παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές δραστηριότητες, η Επιτροπή διασφαλίζει την επάρκεια του ποσού-στόχου και του επιπέδου κεφαλαίων του ΤΕΕΤΣΕ υπό εξέταση.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ετήσια έκθεση, η οποία περιέχει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον συνολικό κίνδυνο που συνδέεται με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις της που εκτελούνται στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, καθώς και για τις περιπτώσεις κατάπτωσης εγγυήσεων.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟ 2020

Οι οικονομικές πληροφορίες σχετικά με το ΕΤΣΕ παρατίθενται κατωτέρω, σε τέσσερα τμήματα:

[7] Το ύψος της εγγύησης της ΕΕ αυξήθηκε από 16 δισ. EUR σε 26 δισ. EUR με την τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0.
[8] Το ύψος της συνεισφοράς από ιδίους πόρους από τον όμιλο ΕΤΕπ αυξήθηκε από 5 δισ. EUR σε 7,5 δισ. EUR με την τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0.

(1) η οικονομική κατάσταση του ΤΕΕΤΣΕ την 31η Δεκεμβρίου 2020·

(2) οι πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τον όμιλο ΕΤΕπ έως την 31η Δεκεμβρίου 2020·

(3) η τροφοδότηση του ΤΕΕΤΣΕ και·

(4) οι καταπτώσεις και η χρήση της εγγύησης της ΕΕ.

3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΕΕΤΣΕ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ΤΕΕΤΣΕ[9] ανερχόταν σε 8 028 εκατ. EUR την 31η Δεκεμβρίου 2020. Τα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων, το οποίο ταξινομείται ως διαθέσιμο προς πώληση (7 526 εκατ. EUR), μια προθεσμιακή πώληση δολαρίων ΗΠΑ (USD) με θετική καθαρή παρούσα αξία, η οποία ταξινομείται ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω πλεονάσματος και ελλείμματος (6 εκατ. EUR), καθώς και ταμειακά ισοδύναμα (496 εκατ. EUR).

Όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις του 2020[10], το ΤΕΕΤΣΕ έκλεισε το έτος με οικονομικό αποτέλεσμα ύψους 21,6 εκατ. EUR. Η κύρια συνεισφορά προήλθε από θετικά καθαρά έσοδα από τόκους ύψους 17,0 εκατ. EUR και καθαρά κέρδη από πωλήσεις διαθέσιμων προς πώληση τίτλων[11] (11,1 εκατ. EUR). Αυτό αντισταθμίστηκε από αρνητικό αποτέλεσμα συναλλαγματικής αναπροσαρμογής ύψους -5,7 εκατ. EUR[12]. Τα υπόλοιπα καθαρά έξοδα ύψους -0,8 εκατ. EUR συνίσταντο κυρίως σε τέλη θεματοφύλακα.

3.2. ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΣΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Το άνοιγμα της ΕΕ από εγγυήσεις σε σχέση με τις εκταμιευθείσες εκκρεμείς πράξεις του ΕΤΣΕ από τον όμιλο ΕΤΕπ ανήλθε σε 18,9 δισ. EUR την 31η Δεκεμβρίου 2020, ενώ η καθαρή διαθέσιμη εγγύηση της ΕΕ[13] ανέρχεται σε 25,8 δισ. EUR[14]. Το ποσό των 18,6 δισ. EUR εγγράφεται ως ενδεχόμενη υποχρέωση στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της ΕΕ για το 2020, ενώ έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη για το υπόλοιπο του ποσού.

Το 2020, οι πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία απέφεραν καθαρά έσοδα ύψους 243,4 εκατ. EUR για την ΕΕ[15]. Από το ποσό αυτό, εγγράφηκε

[9] Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ταμείου εγγυήσεων του ΕΤΣΕ παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση ΤΕΕΤΣΕ.

[10] Βλ. ενότητα 3 με τίτλο «EFSI GF FINANCIAL STATEMENTS» του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση ΤΕΕΤΣΕ.

[11] Το καθαρό ποσό περιλαμβάνει κέρδη ύψους 12,7 εκατ. EUR και ζημίες ύψους 1,6 εκατ. EUR.

[12] Μετά την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου του τμήματος του χαρτοφυλακίου που είναι εκφρασμένο σε δολάρια ΗΠΑ, χαρακτηριζόμενου ως μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων στις οικονομικές καταστάσεις.

[13] Σύμφωνα με το άρθρο 11 της τροποποίησης ΕΤΣΕ 2.0, η εγγύηση της ΕΕ ανέρχεται σε ποσό που ουδέποτε υπερβαίνει τα 26 δισ. EUR. Τα ποσά των καταπτώσεων και χρήσεων της εγγύησης της ΕΕ, καθώς και οι προβλέψεις για προϊόντα εγγύησης χαρτοφυλακίου στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, αφαιρούνται από το ανώτατο ποσό της εγγύησης της ΕΕ.

[14] Στις σημειώσεις των ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ για το 2020, το ποσό αυτό παρουσιάζεται ως το καθαρό ποσό μετά την αφαίρεση των χρηματοοικονομικών προβλέψεων ύψους 0,3 δισ. EUR.

[15] Το ποσό αυτό περιλαμβάνει μη πραγματοποιηθέντα έσοδα ύψους 18,4 εκατ. EUR που προκύπτουν από την

καθαρή απαίτηση της Επιτροπής από την ΕΤΕπ ύψους 76,8 εκατ. EUR την 31η Δεκεμβρίου 2020 στις δημοσιονομικές καταστάσεις της ΕΕ του 2020.

Όσον αφορά τις πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, η ΕΕ επιβαρύνθηκε το 2020 με δαπάνες ύψους 295,2 εκατ. EUR[16].

3.3. ΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΤΕΕΤΣΕ

Το 2020 δεσμεύτηκε συνολική πίστωση του προϋπολογισμού ύψους 301 εκατ. EUR σχετικά με την τροφοδότηση του ΤΕΕΤΣΕ. Από το ποσό αυτό, δεσμεύτηκε πίστωση του προϋπολογισμού ύψους 153 εκατ. EUR σύμφωνα με την απόφαση C(2020)451 της Επιτροπής. Δεσμεύτηκαν πρόσθετες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ύψους 148 εκατ. EUR ως έσοδα για ειδικό προορισμό[17].

Το συνολικό ποσό των 1 249 εκατ. EUR καταβλήθηκε πράγματι στο ΤΕΕΤΣΕ κατά τη διάρκεια του έτους. Εκ του ποσού αυτού, το μεγαλύτερο μέρος προερχόταν από πιστώσεις πληρωμών του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ, ενώ ποσό 156 εκατ. EUR ανακτήθηκε ως έσοδο για ειδικό προορισμό από το ΕΤΣΕ, και ποσό 5 εκατ. EUR μεταφέρθηκε ως συμπληρωματική πίστωση πληρωμών κατά το τέλος του δημοσιονομικού έτους.

3.4. ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Κατά τη διάρκεια του 2020, δεν υπήρξαν καταπτώσεις εγγυήσεων λόγω πράξεων σε αθέτηση. Ωστόσο, η εγγύηση της ΕΕ κατέπεσε ως εξής:

- 33,1 εκατ. EUR για προσαρμογές αξίας[18] στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία·
- 2,3 εκατ. EUR για έξοδα χρηματοδότησης της ΕΤΕπ[19] στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία·
- 2,1 εκατ. EUR για έξοδα ανάκτησης[20] στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία·
- 37,5 εκατ. EUR για αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου σε σχέση με νομίσματα εκτός του ευρώ στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία.

Όλες οι καταπτώσεις καταβλήθηκαν από κεφάλαια διαθέσιμα στον λογαριασμό ΕΤΣΕ, εκτός από μία κατάπτωση στο σκέλος για τις ΜΜΕ που καταβλήθηκε εν μέρει από το ΤΕΕΤΣΕ (0,5 εκατ. EUR).

ανοδική πορεία της εύλογης αξίας των χαρτοφυλακίων του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία την 31η Δεκεμβρίου 2020, σε σύγκριση με την 31η Δεκεμβρίου 2019.

[16] Το ποσό αυτό περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές προβλέψεις ύψους 216,5 εκατ. EUR για τα χαρτοφυλάκια χρέους του σκέλους για τις ΜΜΕ, καθώς και μη πραγματοποιηθέντα έσοδα ύψους 23,4 εκατ. EUR που προκύπτουν από την ανοδική πορεία της εύλογης αξίας των χαρτοφυλακίων του σκέλους για τις ΜΜΕ την 31η Δεκεμβρίου 2020, σε σύγκριση με την 31η Δεκεμβρίου 2019.

[17] Τα έσοδα για ειδικό προορισμό αναφέρονται εδώ σε ό,τι συνήθως αποκαλείται «επανεισροές». Αποτελούνται, για παράδειγμα, από αμοιβές, μερίσματα, κεφαλαιακές υπεραξίες ή ετήσιες επιστροφές του ΕΤΣΕ, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου, των αποδεσμευόμενων εγγυήσεων και των αποπληρωμών του κεφαλαίου δανείων που ανακτώνται από την ΕΤΕπ.

[18] Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΤΣΕ.

[19] Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της συμφωνίας ΕΤΣΕ.

[20] Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και άρθρο 11 παράγραφος 7 της συμφωνίας ΕΤΣΕ.

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΕΕΤΣΕ ΤΟ 2020

4.1. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων του ΤΕΕΤΣΕ επενδύεται σύμφωνα με τις αρχές διαχείρισης που ορίζονται στην απόφαση C(2016) 165 της Επιτροπής, της 21ης Ιανουαρίου 2016, σχετικά με την έγκριση κατευθυντήριων γραμμών για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του ΤΕΕΤΣΕ.

Στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές προβλέπεται ότι τα περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου επενδύσεων παρέχουν επαρκή ρευστότητα σχετικά με τις ενδεχόμενες καταπτώσεις εγγυήσεων, ενώ παράλληλα στοχεύουν στη βελτιστοποίηση της απόδοσης και στην επίτευξη επιπέδου κινδύνου που είναι συμβατό με τη διατήρηση υψηλού βαθμού ασφάλειας και σταθερότητας.

Εγκρίθηκαν επενδυτικές στρατηγικές και στρατηγικές διαχείρισης των κινδύνων που αντικατοπτρίζουν τους επενδυτικούς στόχους και τις προοπτικές των συνθηκών της αγοράς. Η επενδυτική προσέγγιση αποσκοπούσε στην ενίσχυση της διαφοροποίησης μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων σταθερού εισοδήματος.

4.2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟ 2020

Στις εξελίξεις στην αγορά το 2020 δέσποζαν ο ιός Covid-19, ο καταστροφικός του αντίκτυπος στη δημόσια υγεία και την παγκόσμια οικονομία και η ταχεία και σθεναρή πολιτική αντίδραση των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών.

Οι αγορές σταθερού εισοδήματος ξεκίνησαν το έτος με μια νότα αισιοδοξίας, χάρη στην πρόοδο που σημειώθηκε στις εμπορικές σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας και στο γενικά θετικό οικονομικό κλίμα. Η απόδοση των δεκαετών γερμανικών κρατικών ομολόγων (Bund) ανήλθε στο υψηλό ποσοστό του -0,16 % στα μέσα Ιανουαρίου, το οποίο έμελλε να είναι το ανώτατο επίπεδο για ολόκληρο το έτος.

Περί τον Μάρτιο, περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού τέθηκε ουσιαστικά υπό περιορισμό, όταν η απειλή του ιού κατέστη αδιαμφισβήτητη. Τούτο προκάλεσε παγκόσμιο κλυδωνισμό τόσο στην προσφορά όσο και στη ζήτηση, ιδίως στις διά ζώσης υπηρεσίες.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές παγκοσμίως αντιμετώπισαν αιφνίδιο κλυδωνισμό, ο οποίος συνοδεύτηκε από σημαντική αύξηση της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων και της αστάθειας. Η επακόλουθη «κούρσα για μετρητά» οδήγησε στην ανεξέλεγκτη εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, προκαλώντας αποκλίσεις και απειλώντας τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Οι αγορές μετοχών σημείωσαν κάμψη και οι επενδυτές στράφηκαν σε ασφαλή περιουσιακά στοιχεία, όπως το Bund, η απόδοση του οποίου μειώθηκε γρήγορα στο χαμηλότερο επίπεδο του έτους (-0,86 %) στα μέσα Μαρτίου. Οι αποδόσεις των ομολόγων ΗΠΑ μειώθηκαν ακόμη περισσότερο, ενισχυόμενες από δύο έκτακτες μειώσεις επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, συνολικού ύψους 150 μονάδων βάσης, στις αρχές Μαρτίου. Οι αποδόσεις των ασφαλών τοποθετήσεων αντιστράφηκαν στη συνέχεια και, σε συνδυασμό με το υπόλοιπο τμήμα του σταθερού εισοδήματος, αυξήθηκαν εν μέσω της αβεβαιότητας της αγοράς και της περιορισμένης ρευστότητας. Το Bund επανήλθε στο -0,20 % δέκα ημέρες μετά την υποχώρησή του στο χαμηλότερο επίπεδο του έτους. Οι διαφορές απόδοσης άλλων ευρωπαϊκών κρατικών ομολόγων έναντι του Bund διευρύνθηκαν σημαντικά, όπως και οι

διαφορές όλων των άλλων κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων σταθερού εισοδήματος.

Για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη, οι κυβερνήσεις εφάρμοσαν πακέτα διάσωσης και οι κεντρικές τράπεζες παρείχαν νομισματική διευκόλυνση (π.χ. μειώσεις των επιτοκίων πολιτικής και/ή αγορές περιουσιακών στοιχείων) σε πρωτοφανή κλίμακα. Τούτο βοήθησε τις αγορές να ηρεμήσουν και τις συνολικές αποτιμήσεις των περιουσιακών στοιχείων να ανακάμψουν. Μετά από έναν ασταθή Μάρτιο, οι διαφορές απόδοσης σταθεροποιήθηκαν από τον Απρίλιο και έπειτα, τείνοντας σε μια γενικά καθοδική πορεία. Η εξαγγελία πρωτοφανών δημοσιονομικών μέτρων σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδίως του Next Generation EU, ύψους 750 δισ. EUR, προκάλεσε την αύξηση των συνολικών επιπέδων απόδοσης τον Ιούνιο, ωστόσο οι κεντρικές τράπεζες συνέχισαν να εξασφαλίζουν ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης εν μέσω του επίμονου κινδύνου δυσμενέστερων εξελίξεων. Συνολικά, για το υπόλοιπο του έτους, οι αποδόσεις και οι διαφορές της ζώνης του ευρώ μειώνονταν σταδιακά, ενώ η εμπιστοσύνη των επενδυτών συνέχιζε να βελτιώνεται χάρη στην πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα του εμβολιασμού και την προοπτική περαιτέρω τόνωσης μετά τις εκλογές στις ΗΠΑ τον Νοέμβριο. Στο τέλος του έτους, το Bund έκλεισε στο -0,57 %.

Συνολικά, οι αγορές σταθερού εισοδήματος, μολονότι χαρακτηρίστηκαν από πολύ υψηλή αστάθεια, παρείχαν ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες, οι οποίες με τη σειρά τους συνέβαλαν στη θετική απόδοση του ΤΕΕΤΣΕ στο τέλος του έτους.

4.3. Σύνθεση και βασικά χαρακτηριστικά κινδύνου του χαρτοφυλακίου

Τα αριθμητικά στοιχεία στο τέλος του έτους για το χαρτοφυλάκιο του ΤΕΕΤΣΕ δείχνουν ότι το χαρτοφυλάκιο είναι επαρκώς διαφοροποιημένο όσον αφορά τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων και τις κατηγορίες αξιολόγησης. Επιπλέον, υπάρχει διαφοροποίηση των τίτλων σε νομίσματα εκτός του ευρώ (USD) με τη μορφή χορήγησης στο Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ και σε άλλους εκδότες των ΗΠΑ (π.χ. υπερεθνικούς, άλλους δημόσιους φορείς ή οργανισμούς) και ρευστών διαθεσίμων για το 6 % περίπου του χαρτοφυλακίου. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος αντισταθμίζεται.

Το ποσοστό των ομολόγων που πληρούσαν περιβαλλοντικά, κοινωνικά και σχετικά με τη διακυβέρνηση κριτήρια ανήλθε στο 9,5 % στο τέλος του 2020, έναντι του 6,9 % στο τέλος του 2019. Η διάρκεια του χαρτοφυλακίου[21] στο τέλος του 2020 ήταν 3,19 έτη, ενώ η μέση πιστοληπτική του διαβάθμιση ήταν BBB+.

Περίπου το 33 % του χαρτοφυλακίου συνίστατο σε ομόλογα ληκτότητας κάτω του 1 έτους, ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου και βραχυπρόθεσμους τίτλους χρηματαγοράς που παρέχουν στο χαρτοφυλάκιο ένα επιπλέον απόθεμα ασφαλείας ρευστότητας.

Τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου, όσον αφορά τη διάρκεια, τον πιστωτικό κίνδυνο και τη ρευστότητα, έχουν βαθμονομηθεί σύμφωνα με τις προβλέψεις ταμειακών ροών που απορρέουν από τις πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ (π.χ. προβλέψεις για καταπτώσεις, έσοδα).

4.4. Απόδοση

Η ετήσια απόδοση υπολογίζεται σε χρονικά σταθμισμένη βάση προκειμένου να μην επηρεάζεται από το μέγεθος του χαρτοφυλακίου, το οποίο συνέχισε να αυξάνεται κατά τη

[21] Τα στοιχεία για τη διάρκεια αφορούν την «τροποποιημένη διάρκεια» που μετρά την ευαισθησία της τιμής ενός ομολόγου ως προς τις διακυμάνσεις επιτοκίου. Ο αριθμός αυτός βασίζεται στην παραδοχή ότι η τιμή ενός τίτλου είναι αντιστρόφως ανάλογη προς τα επιτόκια.

διάρκεια του έτους.

Σε ένα περιβάλλον αγοράς που χαρακτηριζόταν από αστάθεια σχετιζόμενη με την υγεία και ιστορικά χαμηλές αποδόσεις, το Ταμείο παρουσίασε το 2020 ετήσια απόλυτη απόδοση της τάξης του 1,246 %. Η απόδοση αυτή συνάδει με τις ετήσιες επιδόσεις του δείκτη αναφοράς του ΕΤΣΕ (1,23 %). Ωστόσο, οι επιδόσεις τόσο του δείκτη αναφοράς όσο και του χαρτοφυλακίου για το 2020 οφείλονταν σε μεγάλο βαθμό στις θετικές αποδόσεις καμπύλης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των αποδόσεων της ΕΕ και των ΗΠΑ, το χαρτοφυλάκιο και ο δείκτης αναφοράς θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά τα επόμενα χρόνια από αντίθετες κινήσεις καμπύλης (δηλαδή αυξανόμενες αποδόσεις).

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ-ΣΤΟΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΟΥ ΤΕΕΤΣΕ

Την 31η Δεκεμβρίου 2020, το σύνολο των σωρευτικών πράξεων που υπογράφηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ ανήλθαν σε 82,7 δισ. EUR, που καλύπτει το σύνολο των κρατών μελών, εκ των οποίων τα 57,2 δισ. EUR υπογράφηκαν στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία (629 πράξεις) και τα 25,5 δισ. EUR υπογράφηκαν στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ (792 πράξεις). Συνολικά, το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει σημαντική αύξηση σε σύγκριση με την 31η Δεκεμβρίου 2019, ημέρα κατά την οποία το σύνολο των υπογραφών είχε ανέλθει σε 68,7 δισ. EUR. Τα ανωτέρω αριθμητικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν τα συνολικά ποσά που υπέγραψε ο όμιλος ΕΤΕπ από την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΣΕ, ενώ το εκκρεμές άνοιγμα καλύπτεται μόνο εν μέρει από την εγγύηση της ΕΕ στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ. Η τελευταία περιγράφεται αναλυτικότερα στις επόμενες παραγράφους της παρούσας ενότητας, καθώς και στην ενότητα 3 ανωτέρω. Την 31η Δεκεμβρίου 2020, το σύνολο των εκκρεμών εκταμιευθέντων ανοιγμάτων που καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ ανήλθε σε 18,9 δισ. EUR (16,5 δισ. EUR για το σκέλος για τις υποδομές και την καινοτομία και 2,4 δισ. EUR για το σκέλος για τις ΜΜΕ), έναντι 18,4 δισ. EUR το 2019.

Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ σε πιθανές μελλοντικές πληρωμές βάσει της εγγύησης της ΕΕ σε όρους πράξεων που υπογράφηκαν (είτε έχουν εκταμιευθεί είτε όχι) ανήλθε σε 24,1 δισ. EUR (18,5 δισ. EUR για το σκέλος για τις υποδομές και την καινοτομία και 5,6 δισ. EUR για το σκέλος για τις ΜΜΕ).

Στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία, το εκκρεμές εκταμιευθέν άνοιγμα που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ ήταν 16,5 δισ. EUR, εκ των οποίων 15,2 δισ. EUR για δανειακές πράξεις και 1,3 δισ. EUR για πράξεις μετοχικού τύπου.

Αν υπάρξουν ζημίες που οφείλονται στις εν λόγω πράξεις του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία, θα καλυφθούν από την εγγύηση της ΕΕ, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία ΕΤΣΕ. Ειδικότερα, η εγγύηση της ΕΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία χορηγείται υπό μορφή κάλυψης τμήματος πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου για πράξεις στο πλαίσιο των χαρτοφυλακίων χρέους του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία και στο πλαίσιο του χαρτοφυλακίου μετοχών εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών (ΕΑΤ) του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία. Στο πλαίσιο του τυπικού χαρτοφυλακίου «ίδια κεφάλαια» του σκέλους για τις υποδομές και την καινοτομία, η εγγύηση της ΕΕ έχει τη μορφή πλήρους εγγύησης υπό την προϋπόθεση ότι η ΕΤΕπ επενδύει το ίδιο ποσό, αναλαμβάνοντας η ίδια τον κίνδυνο επί ίσοις όροις (pari passu).

Την 31η Δεκεμβρίου 2020, στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, το συνολικό εκκρεμές εκταμιευθέν άνοιγμα που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ ήταν 2,4 δισ. EUR, εκ των

οποίων 1,7 δισ. EUR για εγγυητικές πράξεις και 0,7 δισ. EUR για πράξεις μετοχικού τύπου[22].

Εάν υπάρξουν ζημίες που οφείλονται στις εγγυητικές πράξεις στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, θα καλυφθούν κυρίως από τις εισφορές του μηχανισμού εγγυήσεων για ΜΜΕ InnovFin, του μηχανισμού εγγύησης δανείων του προγράμματος COSME, του μηχανισμού εγγυοδοσίας για τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα και του χρηματοδοτικού μέσου εγγύησης του Ευρωπαϊκού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI). Το σκέλος για τις ΜΜΕ του ΕΤΣΕ παρέχει κάλυψη πλήρους εξασφάλισης για ζημίες που υπερβαίνουν τη συνεισφορά της ΕΕ. Στο πλαίσιο του προϊόντος συνδυασμού του ΕΤΣΕ, το ΕΤΣΕ καλύπτει τη δόση του τμήματος δευτερεύουσας ζημίας των πράξεων μετά το κράτος μέλος ή τη διαχειριστική αρχή, ενώ το ΕΤαΕ παρέχει συμπληρωματική κάλυψη κινδύνου πλήρους εξασφάλισης. Στο πλαίσιο του προϊόντος δεξιοτήτων και εκπαίδευσης για τις ΜΜΕ, το ΕΤΣΕ παρέχει εγγύηση που ανέρχεται έως και στο 80 % κάθε υπογραφείσας πράξης.

Στην περίπτωση των υποσκελών των προϊόντων μετοχικού κεφαλαίου για τις ΜΜΕ, τυχόν ζημίες θα καλύπτονται κατ' αναλογία από την εγγύηση της ΕΕ στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ και από το ΕΤΕ, ανάλογα με τις συνεισφορές τους που προσδιορίζονται στη συμφωνία εγγύησης του ΕΤΣΕ. Στην περίπτωση του υποσκέλους 2 του προϊόντος μετοχικού κεφαλαίου, το χρηματοδοτικό μέσο μετοχικού κεφαλαίου InnovFin θα καλύπτει το τμήμα πρωτεύουσας ζημίας. Στο πλαίσιο του προϊόντος ιδιωτικής πίστης για τις ΜΜΕ, το ΕΤΣΕ παρέχει κάλυψη δόσης του τμήματος πρωτεύουσας ζημίας, και στο πλαίσιο της δράσης για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου υπέρ επεκτεινόμενων ΜΜΕ παρέχει πλήρη εγγύηση.

Το ποσό-στόχος του ΤΕΕΤΣΕ ορίστηκε στο 35 % των συνολικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εγγύηση της ΕΕ[23]. Από την εκτίμηση επικινδυνότητας των διαφόρων προϊόντων που υποστηρίζονται από την εγγύηση της ΕΕ αποδεικνύεται ότι — με το εν λόγω ποσοστό-στόχο — ο προϋπολογισμός της Ένωσης προστατεύεται εν συνόλω επαρκώς έναντι ενδεχόμενων καταπτώσεων εγγυήσεων της ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη τυχόν ανακτήσεων, εσόδων και επανεισροών από πράξεις της ΕΤΕπ. Ως εκ τούτου, το ποσοστό-στόχος του 35 % θεωρείται επαρκές.

Δεδομένου ότι το ΤΕΕΤΣΕ — ως μέρος της συνιστώσας ΚΤΠ από τον Ιανουάριο του 2021 — βρίσκεται ακόμη στη φάση δημιουργίας έως το 2022, η ανάγκη τροφοδότησής του θα αξιολογηθεί μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο.

[22] Όπως προκύπτει από τις δημοσιονομικές καταστάσεις της ΕΕ την 31η Δεκεμβρίου 2020, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι συμβάσεις εγγύησης των οποίων η περίοδος διαθεσιμότητας αρχίζει το 2021.
[23] Βλ. άρθρο 12 παράγραφος 5 του κανονισμού ΕΤΣΕ.